

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.3.3.2022.ES

Warszawa, 16 listopada 2022 r.

Pani
XXXXX XXXXXXXXXXXXX
Dyrektor
Zespołu Ośrodków Wsparcia
w Piastowie - Specjalistycznego Ośrodka
Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie § 13 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 126, poz.718), w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249) zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie w dniach od 10 do 13 i 17 października 2022 r. przeprowadził kontrolę doraźną w kierowanym przez Panią Zespole Ośrodków Wsparcia w Piastowie - Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 26.10.2022 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Realizację standardu podstawowych usług, określonego w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. z 2011 r. Nr 50, poz. 259) oceniono pozytywnie z nieprawidłowościami.

Zespół Ośrodków Wsparcia (ZOW) został utworzony w oparciu o uchwałę Nr XLV/331/2006 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 12 września 2006 r. Zgodnie z § 1 powyższej uchwały w skład Zespołu Ośrodków Wsparcia wchodzi Ośrodek Interwencji Kryzysowej (OIK) i Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia (SOW). Utworzony Zespół Ośrodków Wsparcia stanowi jednostkę budżetową Powiatu Pruszkowskiego i działa na podstawie statutu nadanego uchwałą Nr XLV/331/2006 Rady Powiatu Pruszkowskiego z dnia 12 września 2006 r. (z późniejszymi zmianami) oraz regulaminu organizacyjnego, zatwierdzonego uchwałą nr 235/1877/2006 Zarządu Powiatu Pruszkowskiego z dnia 18 października 2006 r. (z późn. zm.).

Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie podejmuje różnorodne działania interwencyjne. Zgodnie z „Procedurą przyjmowania oraz warunków pobytu klientów w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie”, wprowadzoną przez Panią zarządzeniem nr 2/2021 z dnia 20 stycznia 2021 r., na pobyt całodobowy klienci przyjmowani są w trybie przyjęć planowanych lub interwencyjnych (pilnych). Ofiarom przemocy w rodzinie oraz dzieciom, pozostającym pod ich opieką SOW zapewnia schronienie bez skierowania i bez względu na dochód, przez okres do trzech miesięcy z możliwością przedłużenia w przypadkach uzasadnionych sytuacją ofiary przemocy w rodzinie. W okresie objętym kontrolą w SOW w Piastowie przebywało: do 1 miesiąca - 7 osób (w tym 4 dzieci), od 1 do 3 miesięcy – 11 osób (w tym 4 dzieci), od 3 do 6 miesięcy – 7 osób (w tym 2 dzieci), a powyżej 6 miesięcy – 2 osoby. Powodem przedłużonego pobytu klientów SOW była obecność osoby stosującej przemoc w miejscu zamieszkania, konieczna kontynuacja pobytu w celu poprawy funkcjonowania oraz oczekiwanie na lokal socjalny.

W 2021 r., wydanym przez Panią zarządzeniem nr 3/2021 z dnia 20 stycznia 2021 r. uruchomiono całodobowy telefon interwencyjny. W ciągu dnia telefon odbiera specjalista zatrudniony w ZOW, przebywający w pracy. W nocy (od godziny 20.00 do 8.00) oraz w dni wolne od pracy telefon przekazywany jest pomiędzy pracownikami na czas dyżuru domowego, pełnionego przez psychologa i prawnika, którzy prowadzą rozmowy, udzielają porad i w razie potrzeby podejmują działania interwencyjne.

W celu zorganizowania dostępu do natychmiastowej pomocy medycznej pomiędzy Powiatem Pruszkowskim, a Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „PIASTUN” podpisywane są porozumienia o współpracy. W okresie objętym kontrolą zawarto porozumienie:

- z 20 września 2019 r. – obowiązujące do 19 września 2020 r.
- z 18 grudnia 2020 r. – obowiązujące do 31 grudnia 2021 r.

W SOW podejmowane są także działania terapeutyczno-wspomagające. Zgodnie z „Procedurą przyjmowania oraz warunków pobytu w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie”, po odbyciu spotkań wstępnych (z pracownikiem socjalnym i psychologiem) sytuacja osoby zwracającej się o pomoc jest w sposób kompleksowy omówiona na cotygodniowym zebraniu zespołu, podczas którego przydzielony zostaje psycholog lub terapeuta prowadzący. Na zebraniu pracownik socjalny przedstawia sytuację socjalno-bytową osoby przebywającej w ośrodku. Na podstawie uzyskanych informacji oraz odbytych rozmów sporządzany jest formularz „Diagnoza rodziny” zawierający opis sytuacji oraz informacje o kondycji psychicznej klienta w ocenie psychologa. Dla każdej osoby przebywającej w Ośrodku opracowany jest indywidualny plan pomocy, który zawiera między innymi potrzeby, cele, metody i czas pracy oraz opis zaplanowanej i udzielonej pomocy psychologicznej, socjalnej i pedagogicznej. Realizacja indywidualnego planu pomocy omawiana jest z osobą zwracającą się o pomoc na spotkaniach indywidualnych z jej psychologiem prowadzącym oraz na zebraniach zespołu.

W Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie udzielane jest poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne oraz socjalne. Korzystają z niego zarówno osoby przebywające w Ośrodku całodobowo, jak i klienci w trybie ambulatoryjnym. Ponadto, raz w miesiącu w ZOW

organizowane są Punkty Konsultacyjne, podczas których porad udzielają specjaliści zatrudnieni w Ośrodku. W okresie objętym kontrolą w Ośrodku prowadzone były grupy wsparcia, na które uczęszczały osoby przebywające w pokojach schronienia oraz mieszkańcy powiatu pruszkowskiego.

W przypadku, gdy w rodzinie umieszczonej na pobyt całodobowy są dzieci, pracownicy SOW występują do odpowiedniego ośrodka pomocy społecznej o przesłanie formularza wywiadu środowiskowego. Na jego podstawie oraz danych zebranych od rodzica sporządzana jest „Informacja dotycząca dziecka przebywającego w Zespole Ośrodków Wsparcia w Piastowie”. Diagnostę sytuacji dzieci do 28.02.2021 r. przeprowadzał pedagog, który udzielał również odpowiedniego wsparcia dzieciom.

W okresie objętym kontrolą, w SOW zatrudniony był dyrektor, 6 psychologów, 2 pedagogów, 2 radców prawnych, pracownik socjalny i 2 terapeutów.

Podczas kontroli stwierdzono, że w każdy wtorek miesiąca odbywają się spotkania całego zespołu w formie interwizji, które prowadzi Pani. Raz w miesiącu odbywa się superwizja dla całego zespołu specjalistów, prowadzona przez certyfikowanego superwizora.

W placówce zapewniono dyżury specjalistów od godziny 8.00 do 20.00. W godzinach nocnych oraz w dni wolne od pracy natychmiastową pomoc, wynikającą z § 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacje osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno–edukacyjne zapewniają osoby obsługujące telefon interwencyjny.

Zespół Ośrodków Wsparcia, w skład którego wchodzi również Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie zajmuje lokal o powierzchni 195,6 m² w budynku, w którym znajduje się także Komisariat Policji. Do dyspozycji SOW oddano 2 pokoje mieszkalne, każdy o powierzchni 17,5 m². Z pozostałych pomieszczeń (kuchennego z jadalnią, pobytu dziennego z miejscem zabaw dla dzieci i miejscem do nauki, łazienki personelu dostosowanej dla osoby niepełnosprawnej, łazienki i gabinetu, w którym odbywają się spotkania indywidualne) korzystają wszyscy klienci Zespołu Ośrodków Wsparcia.

Sytuacja majątkowa i dochodowa osób przebywających w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia i korzystających z pomocy w formie żywienia, odzieży i obuwia oraz środków higieny osobistej i środków czystości jest ustalana przez pracownika socjalnego. W przypadku dysponowania rodzinnym wywiadem środowiskowym ustalony w kwestionariuszu dochód stanowi podstawę do przyznania prawa do powyższych świadczeń. Zakup żywienia dokonywany jest wówczas na podstawie „Zapotrzebowania na artykuły spożywcze” przedstawionego przez klienta i zaakceptowanego przez Dyrektora ZOW.

Podczas kontroli sprawdzono 10 teczek akt indywidualnych osób przebywających w SOW w badanym okresie. Na podstawie sprawdzonych dokumentów stwierdzono, że:

- we wszystkich przypadkach sporządzono diagnozę problemu przemocy w rodzinie. Diagnozy zawierały dane na temat sytuacji bytowej i emocjonalnej ofiary przemocy oraz określenie przyczyn skierowania do Ośrodka;
- we wszystkich przypadkach opracowano indywidualny plan pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniający jej potrzeby, cele, metody i czas pracy;
- w sytuacji gdy w rodzinie były dzieci, wypełniane były „Informacje dotyczące dziecka przebywającego w Zespole Ośrodków Wsparcia w Piastowie”;
- we wszystkich przypadkach w dokumentacji znajdowało się pismo o przyjęciu do ośrodka na pobyt całodobowy;
- wszystkie osoby były przyjmowane na okres 1 miesiąca, a następnie (w zależności od sytuacji) pobyt był przedłużany na następny miesiąc;
- przedłużenie pobytu powyżej 3 miesięcy następowało na wniosek pracownika socjalnego lub/i psychologa;
- we wszystkich przypadkach wypełniono kartę „Ewaluacja pobytu”;
- we wszystkich przypadkach o powrocie osoby doznającej przemocy w rodzinie do środowiska informowano właściwy ops i Policję, z prośbą o monitoring.

Na podstawie § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemiologicznego, w związku z rosnącą liczbą osób zakażonych lub zagrożonych wirusem COVID-19, w trosce o bezpieczeństwo mieszkańców i pracowników ZOW w okresie od dnia 16 marca 2020 r. do odwołania wprowadzono zarządzenia Dyrektora Ośrodków Wsparcia w Piastowie

- nr 2 – 4 z dnia 16 marca 2020 r. zawieszające przyjmowanie klientów w siedzibie ZOW przy jednoczesnym zapewnieniu świadczeń i potrzeb bytowych przysługujących osobom przebywającym w Zespole Ośrodków Wsparcia;
- nr 5 – 6 z dnia 4 maja 2020 r. dopuszczające wykonywanie zadań w formie poradnictwa i konsultacji z zastosowaniem środków ochrony osobistej i odpowiedniej odległości;
- nr 7.ZOW.2020 z dnia 3 listopada 2020 r. ograniczające czas udzielanych konsultacji w ZOW do 30 minut;
- nr 5.ZOW.2021 z dnia 27 kwietnia 2021 r. uchylające z dniem 1 czerwca 2021 r. zarządzenia 2 – 7.

Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez Dyrektora ZOW w okresie pandemii „w stosunku do osób przyjmowanych do Ośrodka na pobyt w pokojach schronienia zasady i procedury nie zmieniły się. Przyjmowano wszystkie osoby potrzebujące pomocy w zakresie pobytu i schronienia. Pracownicy w pełnym zakresie udzielali konsultacji psychologicznych, pedagogicznych, prawnych, lekarskich i psychiatrycznych, zgodnie z potrzebami. Wzmożono jedynie środki ochrony osobistej”. „Konsultacje ograniczono do 30 minut, dla zapewnienia ochrony pracownikom i klientom przez rozprzestrzenianiem się CoVid. Skracanie czasu przyjęcia klienta nie zmniejszyło jakości poradnictwa, zarówno pracownik jak i klient koncentrował się na problemie podstawowym;

Podczas kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W obowiązującym Statucie Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie użyto niepełnej nazwy specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, wskazanej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W statucie i w regulaminie nie wyodrębniono także pokoi mieszkalnych przeznaczonych oddzielnie dla SOW i OIK.
2. W 2022 roku nie zawarto porozumienia z Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej „PIASTUN” dotyczącego dostępu do natychmiastowej pomocy medycznej.
3. Przez cały okres objęty kontrolą nie prowadzono grup terapeutycznych, a w I połowie 2022 r. dodatkowo nie zorganizowano grupy wsparcia.
4. Od II połowy 2021 r., ze względu na brak terapeuty, w Ośrodku nie jest prowadzona terapia indywidualna”.
5. Z wykazu pracowników SOW wynika, że 4 osoby, zatrudnione w okresie objętym kontrolą nie spełniały wymogów kwalifikacyjnych, określonych w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacje osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno–edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno–edukacyjne. Trzy z powyższych osób rozwiązały umowę o pracę.
6. Obecnie SOW nie spełnia standardu w zakresie potrzeb bytowych. Zgodnie z § 1 ust.1 pkt 3d rozporządzenia SOW zapewnia ogólnodostępne łazienki, wyposażone w sposób umożliwiający korzystanie zarówno przez osoby dorosłe, jak i dzieci, odpowiednio jedna łazienka na pięć osób.
7. Na podstawie sprawdzonych teczek akt indywidualnych osób przebywających w SOW w badanym okresie stwierdzono, że nie we wszystkich przypadkach w dokumentacji znajdował się wywiad środowiskowy. Nie było w nich również pisma do ops o przestanie kwestionariusza wywiadu, pomimo że w rodzinie jest dziecko.
8. W dokumentacji, poza przypadkami osób przebywających w SOW wraz z dziećmi, dla których pozyskano wywiad środowiskowy, nie było informacji o sytuacji dochodowej klientki.

Za powstałe nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Pani, jako Dyrektor Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie - Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Przyczyną nieprawidłowości jest brak realizacji oraz nadzoru nad realizacją rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne przez pracowników SOW.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Podjąć działania mające na celu dostosowanie do obowiązujących przepisów statutu i regulaminu organizacyjnego Zespołu Ośrodków Wsparcia w Piastowie oraz wyodrębnić w obowiązujących dokumentach pomieszczeń przeznaczonych dla specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.
2. Zabezpieczyć ciągłość dostępu do natychmiastowej pomocy medycznej poprzez zawieranie stosownych porozumień z zakładem opieki zdrowotnej, obejmujących cały rok.
3. Zapewnić prowadzenie grup wsparcia lub grup terapeutycznych oraz terapii indywidualnej, zgodnie z § 1 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne.
4. Zatrudniać wyłącznie osoby spełniające wymogi kwalifikacyjne, określone w § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacje osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne.
5. Zapewnić spełnianie standardu w zakresie potrzeb bytowych, zgodnie z § 1 ust.1 pkt 3 powyższego rozporządzenia.
6. Każdorazowo, w przypadku, gdy w rodzinie przyjmowanej do SOW jest dziecko, realizować przepis § 1 ust. 1 pkt 2 lit. g rozporządzenia, dotyczący oceny sytuacji dzieci na podstawie przeprowadzonego w tej rodzinie rodzinnego wywiadu środowiskowego.
7. Badać i zamieszczać w dokumentacji wszystkich osób przyjmowanych do SOW informacje dotyczące ich sytuacji dochodowej, która jest podstawą zapewnienia ofiarom przemocy w rodzinie pomoc w formie wyżywienia, odzieży i obuwia oraz środków higieny osobistej i środków czystości.
8. Dostosować standard Ośrodka w zakresie potrzeb bytowych do przepisu §1 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r.

Jednocześnie zobowiązuję Panią do przekazania, w terminie do 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych lub przyczynach i niewykonania.

Na podstawie art. 130 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268) kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych, podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w związku z art. 7 ust. 1 pkt 5 i 6 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Kinga Jura
Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej